

Čís. 14830.

K § 32 sm. zák.

Indosant, který nepřeskrtl na směnce indosament svůj i svých nástupců, jest též legitimován k žalobě ze směňky, a stačí, předloží-li směňku a protest pro neplacení, přichází-li podle obsahu směňky jako postihem zavázaný v úvahu.

Vykvitovaný návratný účet musí předložit jen tehdy, žaluje-li o více, než se dá určit podle směňky, protestu a zákona samého.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1935, Rv I 2295/35.)

Opačně sb. n. s. čís. 13789; srovnej sb. n. s. čís. 13717.

Směňky žalovaným akceptované byly podepsány Vilémem F-em jako výstavcem. Byly to směňky cizí na vlastní řád, takže Vilém F. byl zároveň remitentem, který směňky blanco indosamentem jako první indosant převedl dále. Jako druhý indosant rovněž blanco-indosamentem převedl práva ze směnek žalobce Nubar T. Dalším vyplněným indosamentem převedla práva ze směnek spediční společnost H. & T. za sebe na řád P. U. Banky, filiálka v P. Indosament následující po tomto indosamentu jest škrtnut, takže posledním indosatářem jest P. U. Banka v P., filiálka v P. Podle směnečných protestů pro neplacení byly směňky touto protestovány žalobci Nuberu T-ovi. Návratné účty předloženy nebyly. Ve směnečných žalobách nevysvětlil žalobce nabytí zažalovaných směnek. První soud ponechal směnečné platební příkazy v platnosti, odvolací soud je zrušil. Důvody: Podle § 32 sm. zák. jest majitel směňky indosované legitimován jakožto vlastník směňky nepřetržitou řadou indosamentů až k němu jdoucí. První indosament musí býti tudíž podepsán jménem remitentovým, každý následující pak jménem toho, kdo je v indosamentu nejbližší předcházejícím uveden jako indosatář. Následuje-li po indosamentu nevyplněném indosament další, má se za to, že výstavce tohoto indosamentu nabyl směňky indosamentem nevyplněným. Přeskrtnuté indosamenty platí při zkoumání legitimace za nenapsané. Podle tohoto ustanovení směnečného zákona jest dlužník povinen zkoumati formální aktivní legitimaci toho, kdo na něm žádá plnění, neboť plnil-li by dlužník osobě, která není formálně aktivně legitimována, neosvobodil by se od svého závazku. Dlužník tedy musí zkoumati identitu majitele směňky s osobou, na kterou zní formální legitimace, t. j. s osobou, která jest udána u směňky indosované jako indosatář. Výjimka platí jen u blanco indosamentu, neboť u něho se hledí na každého držitele směňky jako na indosatáře. V souzeném případě je poslední indosament vyplněný a indosatářem jest tedy P. U. Banka, filiálka v P. a ze směnek těchto jest formálně aktivně legitimován požadovati zaplacení pouze tento indosatář. Žalobce tedy mohl si opatřiti přímou legitimaci tím, že by byl škrtnul indosament svůj a svých nástupců, toho však žalobce neučinil. Ze směnek nijak nevyplývá, že žalobce odevzdal ve smyslu § 15 sm. zák. zmíněné bance, pokud se týče firmě H. & T. směňky jen

k inkasu a že banka nebo firma H. & T. směnky opět vrátila žalobci, poněvadž indosamenty neobsahují žádný dodatek »k inkasu« a vyplněné indosamenty firmou H. & T. na zmíněnou banku nebyly dosud zrušeny ani přeškrtnutím ani dalšími indosamenty na žalobce. Legitimaci žalobce brání poslední vyplněný platný indosament neškrtnutý, byť by žalobce měl směnku v rukou, ježto právě z obsahu směnky vyplývá, že žalobce jako indosant svá směnečná práva přenesl na další osobu, a že dalšími indosamenty směnečná práva byla přenesena na zmíněnou banku, že tudíž práva ze směnky přešla na indosatáře a nezanikla, dokud indosament nebyl škrtnut. Škrtnutí indosamentu nebylo by zapotřebí, kdyby žalobce protestem a návratným účtem prokázal, že přes splatnost směnka nebyla by honorována a že v cestě zpáteční pro zaplacení dostala se do jeho rukou. V tomto případě by neškrtnutý indosament nebyl škodlivý žalobci v otázce legitimacy. Dokud poslední indosament jest v platnosti, jest majitel směnky indosované legitimován jako vlastník směnky jen nepřetržitou řadou indosamentů až k němu jdoucí (srov. rozh. čís. 13717 sb. n. s.). Stejně podle rozh. čís. 13789 sb. n. s. mohl si žalobce přímou legitimaci opatřiti tím, že by byl škrtnul indosament svůj a svých nástupců. To však žalobce neučinil a v takovém případě jest legitimován žádati zaplacení jen, má-li směnku, protest pro neplacení a vykvitovaný účet návratný. Poněvadž žalobce vykvitovaného účtu návratného nepředložil, neprokázal svou legitimaci k tomu, aby mohl požadovati zaplacení. Byť by v případě vylíčeném v rozh. čís. 13717 sb. n. s. žalobce byl výstavce po případě remitent a byť by v případě vylíčeném v rozh. čís. 13789 sb. n. s. překázelo legitimaci žalobcově to, že nepředložil protest, přece zásady v těchto rozhodnutích vyslovené jsou stejné a platí i pro souzený případ. Tím, že ve směnce vyskytuje se nějaký blanco indosament, není ještě dáno každému držiteli směnky oprávnění požadovati zaplacení. Jen v tom případě, kdyby řada indosamentů končila blanco indosamentem, přecházejí veškerá práva ze směnky na blanco indosatáře (§§ 9 a 11 sm. zák.). Tím, že řada indosamentů byla zakončena vyplněným indosamentem, byl okruh ze směnky neviditelných blanco indosatářů uzavřen, a teprve přeškrtnutím vyplněného indosamentu byl by zase tento okruh otevřen. Nelze souhlasiti se žalobcem, že by návratného účtu bylo jen tehdy zapotřebí, kdyby žaloval vyšší částku, než na kterou by měl podle směnky, protestu a zákonu nárok, neboť návratného účtu jest nezbytně třeba, aby směnečnému dlužníku bylo tímto návratným účtem prokázáno, že žalobce nabyl směnky cestou postihu tím, že směnku vyplatil a že tedy zaplacením zanikly nároky ze směnky proti indosatářům, jinak nepřetržitou řadou indosamentů legitimovaným (§§ 86, 51 a 32 sm. zák.). Poněvadž tedy žalobce neprokázal návratným účtem, že nabyl směnky postihem — vyplativ směnky — a protože dále podle obsahu směnky jest formálně aktivně jako poslední indosatář legitimována P. U. Banka, pochybil první soudce, když směnečný platební příkaz ponechal v platnosti.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Odvolací soud, obíraje se pouze námitkou nedostatku aktivní legiti-mace, odvolání vyhověl a zrušil směnečné platební příkazy, dospěv k úsudku, že dovolatel není aktivně legitimován, poněvadž nepředložil účtu návratného, a že neopatřil si také přímou legitimaci tím, že neškrtl na směnkách svůj indosament a svých nástupců. Vyplatí-li postihem zavázaný indosant postižní cestou směnku, jest podle § 51 směn. zák. oprávněn přeškrtnouti na směnce indosament svůj i svých nástupců a tím si sjednati přímou legitimaci. Neučiní-li tak, jest přece legitimován k žalobě a stačí, předloží-li směnku a protest pro neplacení; neboť držba směnky a protestu pro neplacení ve spojení s tím, že žalující indosant přichází podle obsahu směnky jako postihem zavázaný v úvahu, zakládá domněnku, že vyplatil směnku a nabyl jí postižní cestou. Odpůrci, popírajícímu legitimaci žalujícího indosanta, přísluší, aby tvrdil a prokázal, že žalující indosant nenabyl směnky postižní cestou. Žalobce předložil směnky a protest pro neplacení. Na rubu směnek jest podpis žalobce jako indosanta a po jeho indosamentu následuje indosament firmy H. & T. To stačilo k založení domněky, že žalobce musel směnku vyplatiti po-stižní cestou. V tomto sporu bylo nad to prokázáno, že zaplatil při pře-vzetí sporných směnek od firmy H. & T. této hotově částku 15.000 Kč. V rozhodnutí čís. 13789 sb. n. s. vyslovil ovšem nejvyšší soud v důvo-dech názor, že žalobce, který neškrtl indosament svůj i svých nástupců, jest k žalobě legitimován jen, má-li směnku, protest pro neplacení a vy-kvitovaný účet návratný; než pokud se týče vykvitovaného účtu návrat-ného, je předložení jeho dle správného výkladu předpisů §§ 32, 50 sm. zák. potřebné jen potud, pokud žaluje postihem zavázaný indosament o více, než se dá určití podle směnky, protestu a zákona samého (§§ 50, 46, 47 sm. zák.). Takového názoru však dovolatel ve své žalobě ne-uplatnil a proto nedostatek návratného účtu za tohoto stavu nemůže býti na újmu jeho aktivní legitimaci, kdyžť ostatní předpoklady byly splněny.

Čís. 14831.

Domáhá-li se pronajímatel zaplacení na nájemci proto, že po skon-čení nájemního poměru najatou místnost nevyklidil a vyklizenou ne-vrátil, nejde o placení nájemného, nýbrž o náhradu škody.

K náhradě škody jest nájemce zavázán, protože měl podle § 1109 obč. zák. smluvní povinnost odevzdati po skončení nájmu místnosti úplně vyklizené.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1935, Rv II 642/33.)

Žalovaná firma dala žalobcům z najaté obchodní místnosti výpověď ke dni 31. březnu 1932, místnost však byla vyklizena až koncem června 1932, do kteréžto doby jí používal Richard H., jenž vedl sklad žalované do 31. prosince 1931 jako její zástupce a od té doby na vlastní účet. H. také platil za užívání místnosti žalované firmě, tedy nikoliv žalobcům, a jen za duben 1932 zaplatil přímo žalobcům, kteří však přijali platbu s výhradou, že jest placeno jménem žalované firmy. Žalobou domáhají